

pirjeve sorte, ki v mokrotni zemlji sploh ne storé. Najbolj se prilaga krompirju srednje dobro zemljišče, tudi boljša peščena zemlja v prosti legi, če le ni preveč suši podvržena.

Tudi v tem, kar se gnojenja tiče, se mnogokrat krivo ravna. Sicer tudi krompir tirja v svoje dobro prospevanje gnojnih moči, vendar pa je treba pri izboru gnoja in v času gnojenja previdnosti. Tako pri lahki in rahli zemlji črstev in na gnjilec bogati gnoj ni dober n. p. konjski ali ovčji gnoj. Po takem gnoju v taki zemlji krompir močno v metenico (ščavje) žene in rad vodeničen postane. Ako se krompir kot drugi sadež na primer po pognojenem strnjenem sadežu ali pa močno z malcem ali apnom potrošeni detelji sadi, pridela se okusnejši in na motiču bolj bogat krompir. V težkem, mokrem zemljišču pa se črstev gnoj priporoča in je v tem slučaju v ta namen posebno slavnati gnoj prav dober; na jedni strani napravlja tak gnoj zemljo rahlo, na drugi pa vzbuja in družu delavnost zemljišča.

Kakor se včasih krompirjev pridelek in krompirjeva dobrota po slabo ali krivo izbranim gnoju ali pa po premočnem pognojenju kvari, tako se tudi pogosto krompir, kakor oves za poslednji sadež v gospodarstvu ima, kateremu je vsaka tudi najslabejša zemlja zadosti dobra. So nekteri, ki trdijo, krompir se mora le v slabo zemljo saditi. V prav kumerni ali puščobni zemlji se mora le težko obilen pridelek pričakovati. Le če se pri sajenju jame za krompir ali razori z malcem, pepelom ali koščeno moko ali tudi z apnom potrošajo, bilo bi prav. Tudi čist, dober in prsten kompost tukaj dobro deluje. (Konec prihodnjic.)

Gruške povrtnice.

II. 16. Gruška zimska kraljica. (Winterkönigsbirne). Sad je debel, okrogloplašnat, njeznega soka, trpi do februarja. Zato je dober sad prve vrste. Drevo je malo pa rodovitno, ki pa hoče dobro zemljo.

17. Gruška dolga jesenka. (Lange grüne Herbstbirne). Sad je skoraj kegljičaste podobe, zelen ko trava, nježno muškatega okusa, prekomerno sočnat, dišeč in trpi do novembra. Drevo je visoko, obilno rodi, pa zahteva dobro zemljo.

18. Gruška zimska Nelisanka. (Winter Nelis). Sad je srednje debelosti, okrogel, rijast, posebne dobrote. Trpi do spomladi. Zelo močno rodovitno drevo.

19. Gruška pegasta Bergamaščanka. (Getupfte Bergamotte). Sad okrogel, pegast, zelen, precej debel. Trpi do oktobra. Je nježna namizna gruška, z maslovitim mesom, ki bolj kaže za na vrte ko pa na polje. Sicer pa ni izbirljiva, kar se tiče lege.

20. Gruška Magdalenka. (Magdalenenbirne). Sad je srednje debel, skoraj jajast, svetlo zelen, zrel, žolto zelen, zelo sočnat, nježno kislega okusa, kakor sladkor in muškatelec, izvrsten; zori konec julija in trpi 14 dni. Drevo je precej močno in rodovitno.

21. Gruška poletnica nježna, lupinasta. (Zartschalige Sommerbirne). Sad drobičen, rusletki podoben, zelenkastožolt, zrel, limonastožolt, na solčni strani rahlo roževito rudeč, kakor v vosek vdelan, dišeč, izvrsten. Zori sred avgusta, pa komaj teden dni trpi. Drevo je precej močno in rodovitno.

Cena sadja. Od 14.—20. marca je sadje na Dunaju imelo tole ceno: Jabelka, rajnete sivke 14—35 kr., žolte 15—35 kr., mašancki Štajerski 9—18 kr. za kilo, Tirolski 3—6 fl. za 100 jabelk. Tirolski II. 25—35 kr., Haslingarski 14—20 kr., za kuho 12—16 kr. gruške, spinokarpi 40—45 kr., grozdje 85—80 kr. za kilo.

Sejmi. 7. aprila: v Ljutomeru, Mariboru, na Gori, v Šoštanju; 9. aprila: v Dobovi, Gradeu, Novi cerkvi; 10. aprila: v Koprivnici.

Dopisi.

Iz Maribora. (Slovo g. Dr. L. Gregoreca.) V nedeljo se je bilo v prostorih naše čitalnice sešlo izborno društvo. Prostorji so bili izredno, lepo okinčani; bila pa je tudi izredna prilika ne v zabavo, ampak v slovo. Če tudi čas velikega tedna ni stvari posebno ugajal, prišlo je vendar precejšnje število udov, drugih gostov in tudi nekaj kmetov iz okolice naše. Bilo je namreč slovo g. Dr. L. Gregoreca od čitalnice, kateri je bil ves čas marljiv ud, in več let vesten odbornik. Ta večer se je pa tudi pokazalo, kaj je odhajajoči gospod za naša društva, pa še bolj za slovensko ljudstvo veljal. Govori g. dr. Radaj-a, dr. Dečko-ta, kmeta Vajkselj-na in drugih so to v živih, srčnih, neskaljenih besedah razodevali. Vsi so bili z navdušenjem sprejeti, izlasti pa odgovor g. Dr. Gregoreca. Cela slavnost se je prav lepo in gotovo v zadovoljnost vseh izpeljala. Bodi torej hvala vsem, ki so pri tem kakor koli pomagali, posebno še gg. pevecem, govornikom in pa slavnemu odboru!

Iz Ptujja. 26. marcija 1885. Zadnja seja odbora „Slov. pevskega društva“ je bila zelo znamenita. Med mnogimi določbami in sprejetimi predlogi hočem tukaj najvažnejše naznaniti. Za letošnji veliki pevski zbor se je enoglasno določilo mesto „Celje“. Po raznih nasvetih se je izvolil v to 8. septemb. t. l. — Pesni, ki se bodo skupno pele, so: a) Moški zbori: „Mi vstajamo“ od B. Ipaveca, b) „Slava Slovencem“ besede Virkove, vgl. A. Foerster,

c) „Zvezna“ vgl. Nedved, d) „Slovenec sem“ vgl. Dr. Gust. Ipavec, e) „Sokolska“ vgl. A. Foerster. Mešani zbori: f) „Bodi zdrava domovina“ vgl. F. S. Vilhar, g) „Tiha luna“ vgl. S. Jenko. Med še pozneje natančneje določenimi točkami tega programa bode svirala vojaška godba. Po dovršenem programu bode splošnja zabava, pri kateri bodo popevali posamezni pevci in zbori, kateri se bodejo v to oglasili.

Čč. gg. poverjenikov je mnogo storilo svojo dožnost, a mnogo še jih čaka z nabiranjem udov i. t. d. Prvim, med katerimi so bili najmarljivejši v Celji, Gradcu, Mariboru, Slatini, Ljubljani in Celovcu, izreka odbor v imenu društva presrečno zahvalo, slednje pa prosi naj se blagovolijo za to blago reč bolj zanimati, ali ako jim za nabiranje primanjkuje časa, naj tam ali v okolici svoje izročijo to delo zanesljivemu prijatelju ali znancu. Kjer je mogoče naj se snujejo mešani zbori in pristopi naj tudi več pevkinj društvu. Konečno so prošeni čč. gg. poverjeniki, naj naznanijo, koliko posameznih glasov in katerih od vsake pesni potrebujejo, da se nam pri razpošiljanju ne bodo delale ovire.

Udov šteje društvo nekaj nad 200 iz raznih stanov. Med ustanovniki je najnovejši č. g. Dr. Josip Srnc odvetnik v Celji, ki je pristopil društvu s 25 fl. Naj bi še ga mnogi posnemali! Poprimimo se tedaj dela in pridnega učenja v petji, da bo ta letošnji vel. zbor slovenskih pevcev vreden pomenljivih besed:

Uk naš: pesem prava!

Up: edina Slava! rn.

Iz Slovenskih goric. (Nekaj za naše poslance.) Nek učitelj, ki mora ob nemškeje meji nastavljen biti ima ta greh, da se noče vtopiti v kletem renegastvu, ter noče slaběji od neumnega živinčeta postati, ki glasove od Stvarnika mu podeljene po svojih starih posnema in noče, kajti bi bilo proti njegovemu prepričanju, v rog teh „lažiliberalcev“ tuliti in poleg teh napak še to neprilicnost, da mora po svojo mesečno plačo v nektje kraj na sedanjem Nemškem pošiljati. Tem „kulturonošem“ je v obče to neznosno, da še tak človek plačo dobiva! Kakor navadno, pošlje tudi 1. marca t. l. v ta kraj po svojo plačo in prilepi kolek od l. 1883. Jednako sta storila tudi druga dva tovariša. Omenjeno še bodi, ka je tudi v tem kraju, kjer poslujejo ti trije učitelji tudi c. kr. prodaja kolekov. Ko je prodajalec kolekov še pozneje po tej dogodbi hotel stare koleke na pravem mestu zameniti, javilo se mu je, da naj jih le obdrži, ker so še do konca meseca marca veljavni. Ko g. davkar pobotnico, oziroma stari kolek na njej zagleda začne se nad dotičnikom, ki je po plačo prišel dreti, češ, ako je g. K. tako pameten, da dva jezika razume in se v njih izraževati zna, moral bi tudi

znati, da so sedaj vže novi koleki v rabi, na dopis v slov. novinah bo pa vže oster odgovor dobil, za sedaj bomo ga pa kaznovali itd. in to v nazočnosti drugega obojca. Kolikor pa je znano, niso nobene slov. novine o dotičnem dačnem uradu oziroma davkarju ničesar javljale, saj dotični g. učitelj lahko priseže, da ni nikdar niti črkice o tej davkariji pisal oziroma objavil. A vse to ga še ne bi bilo razdražilo, ker Slovenci smo itak prepotrpežljive duše — ko bi ne bila res kazen oziroma zopetna platitev koleka sledila. Čakal še je, ne bosta li tudi ova dva tovariša dobila naloga kolek zopet platiti. Čakal je zastoj in vsled tega se je pritožil kar naravnoč pri vis. c. kr. finančnem ministerstvu, katero je c. kr. fin. dež. ravnateljstvu z dnom 15. marca t. l. naložilo celo reč preiskati, ako bodem o tem preiskavanji kaj več zvedel, poročati vam hočem. Razvidi pa se iz tega in enakih slučajev lahko, kako bi privrženci te stranke, h kateri še mnogo, mnogo nižjih uradnikov spada, z nami ravnali, ko bi zopet do tako vroče zaželenega vladnega krmila dospeli. Predobro jim je nek česki poslanec povedal, da ako le toliko store, da ta stranka več do vladanja ne pride, so uže dovolj za Avstrijo storili in excele. g. finančni minister sam jim ni samo z djanjem dokazal, nego jim tudi kar naravnoč javil, da se da tudi brez njih vladati in jim je upanje skorajšnjega njihovega vladanja visoko na klin obesil. Bog daj, da ne bi nikdar do njega mogli!

Sv. Duh pri Lučah. (Sneg, trgovec.) Kakor v nekaterih drugih krajih, smo tudi tukaj imeli prav hudo zimo. Snega je bilo koncem decemb. in ves januar toliko, da ne pomnijo najstarejši ljudje tukaj enakega. Kjer se je sneg do zemlje izmetal, tam so bile gazi podobne soteski, neka groza je človeka obšla, hodečega med 2½ metra visokimi sneženimi stenami. Od nekega kmeta, ki je ½ ure od cerkve oddaljen, je močen mož cele 3½ ure gazil do trgovca blizu cerkve. Ni toraj čuda da je šolska deca celi mesec počitnice imela, med tem pa je učitelj, navezan v tesno sobo, žalosten nasledke teh počitnic premišljeval. Mlada drevesa v gozdih so večinoma pokončane. In ni stari sneg o solnčnih krajih še bil prav zginil, ko smo dobili drugega. Na praznik oznanj. d. Marije (25. sušca) je celi dan snežilo in k temu se je še hud veter pridružil. Sipalo in nosilo je sneg, da je človeka bilo strah iz hiše pogledati. K božji službi je ta praznik okoli 30 ljudi prišlo. Padlo je blizo 1 meter snega.

Omenil sem zgoraj tudi trgovca. Imajo li zdaj Duhovčani trgovca, saj ga še pred kratkim ni bilo? Tako bo marsikteri čitatelj, „Gospodarja“, rekel, ker naš tako imenovani „Ojstri

vrh" je obče znan zaradi božjega pota in krasnega razgleda. Trgovca, ki bi prodajal najpotrebniše reči, smo si bili uže dolgo želeli; to željo nam je izpolnil pridni krojač, Blaže Ofič. Prodaja vsestranske špecerijske reči, prav po ceni. Ne bo 'nam torej več treba po vsako malenkost 1½ ure daleč hoditi, kakor poprej. Hvala omenjenemu gospodu za to blago podvzetje. Na vešalu ima ime sicer nemško napisano. „Blasius Offitsch“, pa to se bo vendar še dalo predrugačiti.

Za splošnje potrebe zdaj pri nas skrbijo: štirje krčmarji, tri tabakarnice in eden trgovec. Po vodo še moremo skoro ½ ure daleč hoditi; kako prijetno je to posebno v taki zimi. kakoršno imamo letos, lahko si vsak predstavlja.

K.

Iz Leš pri Prevaljah. (Lep dar in lep spomin.) Tukaj je umrl kmet stare premožne slovenske korenine, 76 let je bil učakal. V svoji oporoki si je postavil lep spomin, kajti 1000 fl. iz svoje zapuščine je namenil za zidanje nove cerkve pri M. D. Na jezeru. Trdnih Slovencev in pa krščanskih mož najde se v tem času le malo, tem večja čast torej njemu, ki je bil oboje. Bog mu povrni v nebesih!

Fil. Živortnik.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Cesarica se je zadnji teden mudila v Holandiji. V mestu Amsterdamu pa je pijan, gosposk človek nad njo s palico zamahnil. Visoka gospa se je hudo prestrašila, pa storil ji ni ničesar. Zaprl so ga tekoj in čaka ga ostra kazen. Le prav mu bo! — Cesarjevič z mlado soprogo se je v ponedeljek peljal nazaj v Beč, a v Mariboru, kakor že tudi prej v Ljubljani, ga ni nihče videl, pač pa se je baje v Gradcu pri oknu pokazal. — Državni zbor se je za voljo praznikov razšel, gg. poslanci so že pri svojih družinah, pri svojih volilcih, njih čutila pa so razna prav kakor je bilo njih delovanje v zboru. Naši in vsa večina poslancev gre letos še kolikor toliko zadovoljna v ljubo domovino. — 20. dne aprila, pravijo snide se zopet državni zbor kaci 10 dni, potem pa ga sklene cesar s prestolnim govorom. Volitve bodo že h koncu maja meseca ali vsaj v juniju. — Kardinala Schwarzenberg-a pogreb je bil se ve da sijajen. Navzoč je bil svitli cesar, cesarjevič, cesarjevičinja Stefaniya in nadvojvode, vsi ministri, skorej vsa aristokracija pa brez števila ljudi. Kard. Gangelbauer, Dunajski nadškof, je opravil pogrebne molitve, vpričo pa so bili še nuncij sv. Očeta, več českikh škofov in mnogo duhovščine. Truplo so odpeljali v Prago, ker je rajnci želeli, biti na Hradšinu poleg svojih prednikov pokopan. — Zoper kričaća dr. Knotz-a dohaja čedalje več protestov iz nemških

občin, pa liberalni listi molče o njih, prec pa na velik zvon bijo, kedar spusti v kakem kotu, kjer že koli, kako ultra-nemško društvice raketelj pritrenja. Pomozi pač, kar pomore, samo da njih bralci ne izvedó, pri čem da so. — V Gradcu je gosposka sumljivo praznovanje Bismarck-ove 70letnice prepovedala, ne da bi povedala uzrokov. Ne bilo bi pa ultra-bismarkevce težko jih ugeniti, toda delajo se, kakor bi jih nikakor ne mogli najti. — V Dobrovi na Moravskem se je v soboto 28. z. m. plin užgal v jamah in našlo je tako 54 mož nepričakovano smrt, 32 pa jih je večje, manjše rane dobilo. Za udove in sirote mrtvih delalcev se je baje že poskrbelo.

Vnanje države. Nadvojvoda Franc-Ferdinand mudi se veliki teden v Jeruzalemu, hoče namreč čas Kristusovega trpljenja tudi na kraju tistega preživeti. — Nemški cesar Vilhelm je 22. dne z. m. izpolnil svoje 88. leto. Ljubi Bog ga že dolgo živi, in ponuja mu priliko od leta do leta, da postane svojim katoliškim podložnikom pravičen. toda do zdaj — zastoj. — „Kulturna vojska“ še žanje vedno svoje žrtve, le ne več toliko kruto, kakor kedaj. — Francoze je zapustila v Tonkinu sreča; pred Lang-Sonom so Kitajci njih generala, Negrier-a, do dobra natepli, Steringer-ja pa iz onega mesta pregnali. Okoli Dong-Sona in Thannoi-ja so se še le vstavili. General Brière de Isle prosi nagle pomoči. — Doma se je francosko ljudstvo vrglo na ministre, češ, da so oni te nesreče krivi. Minister Ferry je v oöigled tega dal s tovarši vred ostavko. Kamora je dovolila 200 milijonov, da se vojska pelje z večjo močjo in z večjo srečo. — Kakor so se prej, koje trdnjava Chartum bila padla, Angležem bili Francozi, tako se smejo zdaj prvi zadujim, obema pa Rusi. Tako so dobili le-ti roke proste v sredi Azije. Sedaj med Rusijo in Anglijo menda ne bo do vojske prišlo. Sicer bi si pa te velesili bili že zdavno v laseh, ko bi prva imela denar druge, druga prve vojake. — Mahdi se drži sedaj pri miru, pa tuhta gotovo, kako bi kje Angležem katero dal! — Po Grškem je na večih mestih bil potres; v Kalamati, Nisi, Megalopoli se je več hiš podrlo in tudi nekaj ljudi pokopalo. — Na Laškem se giblje gora Etna, prebivalci ob njenem vznóžju so si v strahu za svoje imetje, celo za življenje jim lahko postane nevarno.

Za poduk in kratek čas.

Nekaj o nadlogah kmetskega stanu.

(Govoril slovenski poslanec g. dr. J. Vošnjak v državnem zboru 17. marcija 1885.)

I. Pred vsem moram izreči svoje obžalovanje, da visoka zbornica ni rešila načrta